

føre Tilfyn med alle Skoler. Og allermindst vil det være i rette Hænder hos Amtmanden, der heller ikke har det Mindste dermed at bestille, og hvis Virksomhed i saa Henseende er af en meget underordnet og for den, der gjerne vil udrette Noget, særdeles lidet tilfredsstillende Beskaffenhed. Det Samme gjælder om Kaldsretten, om den bør forbeholdes Regjeringen, eller om man bør skabe en særegen Overbestyrelse for Skolevæsenet enten for hele Landet eller for store Kredse o. s. v. Alt dette vedkommer ikke det, hvorom der for Diebliffet er Spørgsmaal. At overdrage denne Ret til Amtsraadet, vilde vistnok iøvrigt være overmaade uhenftigsmæssigt; thi den vilde der ved netop komme i Amtmandens Hænder, da det er ganske vist, at Amtsraadets Medlemmer ikke vilde give sig af med i al Detail at studere alle Ansøgninger med deres Bilag, og endnu mindre at skaffe sig den Kundskab til alle vedkommende Personligheder, som ganske vist Amtmanden ikke har, men, som dog i det Mindste kan forudsættes at være tilstede hos Provsten. Her er aldeles ikke Tale, om den nærværende Indretning er aldeles tilfredsstillende; thi Ingen tvivler om, at den trænger til Reformer, her er ikke Tale om at henlægge Kaldsretten enten til Menigheden eller til Regjeringen eller til hvilken som helst, som Enhver, naar først Slusen er aabnet, kan falde paa efter sin Anskuelse og Lyst at foreslaae; men her er Spørgsmaal om at henlægge den til Amtsraadene, og jeg har endnu ikke hørt et eneste Menneske driste sig til at modstige den Paastand, jeg med Kjendskab til Sagen har gjort gjeldende, nemlig, at den ikke kan komme i flettere Hænder end Amtsraadets.

Frelund: Jeg skal ikke med Hensyn til det Sidste modstige den ærede sidste Taler. Jeg vil troe hans Forsikring og være overbevist om, at hvis Forslaget bliver sat igjennem, vil det gaae som han siger i Veile Amt; men at det vil gaae saaledes udenfor Veile Amt, kan hverken jeg eller han sige. Dernæst troer jeg ogsaa, at hvis den ærede sidste Taler havde lagt Mærke til de Forhandlinger, som før ere blevne førte her, vilde han vide, at det ikke alene er private Lovforslag, som kunne give

Anledning til at gaae udenfor Sagen, men at ogsaa Lovforslag fra Regjeringen ere i samme Casus. Jeg misunder ingenlunde den ærede Rigsdagsmand for Maribo Amts 4de Valgfreds (Monrad) den Leilighed, som han har taget sig til at muntre sig selv og Forsamlingen; men jeg troer ikke, at jeg behøver at svare Noget paa de Bemærkninger, som han gjorde (So! So! B Christensen: Nei!); thi naar man seer, hvorledes jeg har talt, vil man see, at hans Munterhed var skabt af ham selv og ikke foranlediget af mig.

B. Schøler: Den ærede Rigsdagsmand for Holbek Amts 2den Valgfreds (Tscherning) nedlagde for den Paastand, at et Statsalmue-skolevæsen bør kjendes dødt og magtesløst og hentedede i saa Henseende sine Beviser fra Preussen. Jeg vilde dog have ønsket, at han havde seet hen til vort eget Land. Med Hensyn dertil skal jeg tillade mig at henvise til Almue-skolevæsenets Tilstand i Danmark i Stutningen af forrige og Begyndelsen af nærværende Aarhundrede, da saadanne Statsmænd styrede Landet, som havde en levende Interesse for Almue-skolevæsenet, saa at Danmark dengang netop ved en Rewentlouw og en Schimmelmann samt flere Andre høvede sig fremfor andre Lande, og jeg anseer det ikke for umuligt, at Danmarks Folkeskole atter ved sin Regjering kan høve sig til en lignende Hvide.

Tscherning: Jeg troer ikke, at det ærede Medlem for Maribo Amts 4de Valgfreds (Monrad) har forstaaet mig ganske rigtigt; thi ellers maatte han dog upaatvilelig have lagt Mærke til, at, medens det vel er ganske vist, at den, som fører Tilfynet, erhverver sig en Personalkundskab, erhverver han tillige en Personalkundskab af en Art, som gjør ham mindre skiftet til selvstændig at virke, end til at give Oplysninger til Andre; thi han erhverver med Personalkundskaben tillige Personalmødblydighed, Personalsvenskab og Personalsindfyldelse. Der ere saa, som ved det Tilfyn, der kan føres med Skolevæsenet, kunne i den Grad være i Samklang med Skolelærerne, at de jo for en stor Deel maae lade deres Dom bestemmes af Den, som fremviser Skolen for dem. Imellem dem, som visiterer Skolerne, og Skolelæreren staaer altid Præsten, og det vil gjøre,